

Motion till riksdagen 2019/20:3597

av Mats Green m.fl. (M, C, KD, L)

med anledning av prop. 2019/20:150 Mer likabehandling och ett stärkt skydd vid utstationering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett reviderat lagförslag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringens proposition 2019/20:150 innehåller förslag till genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, ändringsdirektivet. Regeringens förslag innebär bl.a. att möjligheterna att reglera villkoren i kollektivavtal för utstationerade arbetstagare utvidgas, att den lön som får krävas inte längre är begränsad till minimilön samt att fler villkorstyper än tidigare får krävas med stöd av stridsåtgärder. Med vissa undantag ska samtliga arbets- och anställningsvillkor tillämpas vid långvarigt utstationerade arbetstagare. Vidare ska skyddet för uthyrda utstationerade arbetstagare utökas bl.a. genom att likabehandlingsprincipen i lagen om uthyrning av arbetstagare tillämpas vid utstationering. Regeringen föreslår även en skärpning av bestämmelserna om anmälningsskyldighet och kontaktperson i lagen om utstationering av arbetstagare. Detta bl.a. genom ändringar i lagen om utstationering av arbetstagare, lagen om uthyrning av arbetstagare och lagen om medbestämmande i arbetslivet.

Regeringen skriver i propositionen att det har varit en av deras prioriterade EU-frågor att uppnå mer likabehandling mellan utstationerade och inhemska arbetstagare, med respekt för den fria rörligheten av tjänster, och att de har bedrivit ett aktivt påverkansarbete för att få till stånd en ändring i utstationeringsdirektivet.

Att säkerställa goda villkor för de som kommer från andra EU-länder till Sverige och arbetar, att arbetstagarna inte utnyttjas utan att de lagar och regler som de omfattas av idag efterföljs, är en självklarhet. Vi fyra partier ser dock allvarliga problem med de ändringar som regeringen redan har gjort i lagen om utstationering genom borttagande av lex Laval 2017. Samtidigt kommer regeringen nu med förslag till implementering av ändringsdirektivet som riskerar hämma den fria rörligheten än mer.

En av grundpelarna och en av de största framgångarna inom det europeiska samarbetet är den fria rörligheten för varor, tjänster och arbetskraft. Den gemensamma marknaden inom EU är en förutsättning för god ekonomisk tillväxt och för svenskt näringslivs möjligheter att agera inom EU:s inre marknad.

Lex Laval innebär i huvudsak att det var förbjudet för arbetstagarorganisationer att vidta stridsåtgärder i syfte att teckna kollektivavtal om den utstationerade arbetsgivaren kunde visa att arbetstagarna redan hade minst sådana villkor som får krävas med stöd av stridsåtgärder. Avsikten med lex Laval var att bevara den svenska arbetsmarknadsmodellen i grunden och samtidigt slå vakt om den fria rörligheten på den europeiska arbetsmarknaden. Lagrådet påtalade, i samband med förändringen 2017, att det inte redovisades någon systematisk utvärdering av lex Laval och inga preciserade brister i då gällande rätt. Ändringen innebär, och innebär alltjämt, att en utstationerande arbetsgivare inte längre kan freda sig mot stridsåtgärder oavsett hur bra arbetsvillkor arbetstagarna har. Det betyder att det blir svårare för företag från andra länder att komma hit, vilket riskerar hämma den fria rörligheten. I sektorer där Sverige har ett stort behov av arbetskraft, t.ex. i byggsektorn, kan detta vara direkt skadligt för Sverige.

Samtidigt, i den utvidgningen som görs av de nya villkor som får krävas och vad som ska gälla för utstationerade arbetstagare enligt proposition 2019/20:150, så har regeringen valt en opåkallat långtgående implementering av ändringsdirektivet. Det finns även en otydlighet vad gäller ändringen av övergången från begreppet minimilön till lön. Utrymmet för stridsåtgärder ökas ytterligare där lagtexten bl.a. öppnar upp för stridsåtgärder även när det gäller icke-obligatoriska lönekomponenter.

Förslagen innebär vidare en i flera delar omotiverad administrativ börda för arbetsgivarna. Exempelvis i samband med införandet av arbetsgivarens skyldighet att upplysa arbetstagare om den tid som andra har utfört samma arbete på samma arbetsplats. Även delar av utformningen av de skärpta reglerna om anmälningsskyldighet och kontaktperson kan ifrågasättas.

Det är självklart viktigt att underlätta för utstationerade företag att göra rätt, och för utstationerade arbetstagare att kunna ta tillvara sina rättigheter. Som en del i detta är det viktigt att information om vad som gäller på svensk arbetsmarknad är lättillgänglig. Sedan länge finns ett krav på arbetstagarorganisationer att lämna in kollektivavtalsvillkor till Arbetsmiljöverket. Det har dock inte skett i tillräcklig omfattning. Även om regeringen förtydligat att skyldigheten att lämna in villkor gäller oavsett om en arbetstagarorganisation har för avsikt att vidta stridsåtgärder eller ej, så saknas fortsatt många avtal. Här har regeringen haft möjlighet att föreslå införandet av en sanktionerad skyldighet för arbetstagarorganisationer när reglerna inte efterföljs – men så har inte skett.

I detta sammanhang är det även värt att poängtera att varje medlemsstat har sina egna specifika konkurrensfördelar och skillnader i produktivitet. När man inte tar hänsyn till den inre marknaden som helhet kommer det avsevärt att minska konkurrensfördelen för företag i länder med många utstationerade arbetstagare, vilket kan leda till fler hinder, ökad rättsosäkerhet, färre investeringar och mindre social konvergens.

Vi värnar den fria rörligheten, ser behov av arbetskraft från andra länder och kan inte acceptera en implementering av ändringsdirektivet som försvårar, gör det administrativt tungt och ställer upp fler barriärer än vad som krävs och är rimligt. Regeringens förslag kommer att medföra osäkerhet och administrativa bördor, riskerar undergräva konkurrensen och tillhandahållandet av tjänster. Förslaget öppnar även upp utrymmet för stridsåtgärder utan den begränsning som hade funnits i enlighet med ett återinförande av lex Laval.

Sammanfattningsvis anser vi att borttagandet av lex Laval och regeringens förslag till implementering av ändringsdirektivet i enlighet med proposition 2019/20:150 inte står i samklang med EU-rättens principer om proportionalitet och ömsesidigt erkännande och riskerar hämma den fria rörligheten.

Mot bakgrund av ovan yrkar vi fyra partier avslag till regeringens proposition 2019/20:150 Mer likabehandling och ett stärkt skydd vid utstationering. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett reviderat lagförslag i enlighet med vad som anförts ovan. Förslaget bör även innehålla ett återinförande av regelverket i enlighet med lex Laval.

Mats Green (M)

Martin Ådahl (C)

Gulan Avci (L)

Josefin Malmqvist (M)

Ann-Sofie Lifvenhage (M)

Désirée Pethrus (KD)

Sofia Damm (KD)

Saila Quicklund (M)

Malin Danielsson (L)

Alireza Akhondi (C)